

С Т А Н О В И Щ Е

върху материалите за участие в конкурс за академична длъжност ДОЦЕНТ по научно направление 6.4. Ветеринарна медицина, специалност „Паразитология и инвазионни болести на животните и човека“ за нуждите на секция „Експериментална паразитология“ при ИЕМПАМ-БАН, публикуван в Държавен вестник бр. 85 от 08.10.2024 г.

от Рецензент: проф. д-р Емил Иванов Сапунджиев, двмн по ПН 6.4. Ветеринарна медицина - пенсионер, съгласно заповед на Директора на ИЕМПАМ-БАН № РД-15-55/01.11.2024 г. за състав на Научно жури и протокол от неговото първо заседание от 12.12.2024 г.

Кандидат за участие в конкурса е:

Единствена кандидатура от гл. асистент д-р Делка Салкова Салкова, двм, от Секция „Експериментална паразитология“ на ИЕМПАМ-БАН.

1. Кариерно развитие на кандидата

Делка Салкова Салкова е родена в гр. Панагюрище 1976 г. и е учила гимназиален курс в СУ „Св. Св. Кирил и Методий“ в гр. Стрелча, в паралелка с разширено чуждоезиково обучение, и завършва през 1994 г. От същата година до 2000 г. е студентка във Ветеринарномедицинския факултет на Тракийския университет в Стара Загора, където се дипломира с много добър успех, като „Магистър“ по ветеринарна медицина, с професионална квалификация „Ветеринарен лекар“. Постъпва през 2005 г. в ИЕМПАМ-БАН, като ветеринарен лекар, а в последствие през 2009 г. д-р Д. Салкова преминава през йерархията на асистентските звания и сега е главен асистент от 2010 г. В същия институт е защитила дисертация на тема: „Влияние на NH_4VO_3 върху развитието на нематода *Meloidogyne arenaria* (Neal, 1889) Chitwood, 1949 и гостоприемник домати“, и е присъдена от ВАК с Диплома №30254/20.02.2006 г., образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Паразитология и хелминтология“, с шифър 01. 06. 19. През последните 10 г. е преминала през специализация на болести по пчелите, и 5 курса на квалификация към научноизследователската й работа. Членува в няколко престижни научни наши и международни общности - Българското паразитологично дружество, Европейската федерация по паразитология, Световната федерация по паразитология. Владее на много добро ниво английски и на добро ниво френски език, и на отлично ниво руски език. Има много добри умения при работа с компютърни програми, и

специализирана лабораторна електронна апаратура. Демонстрира и включва в работата си съвременни паразитологични, микроскопски, молекулярно-биологични и биохимични методи, които владее високо професионално и споделя с колегите си.

Според служебно удостоверение Изх. № ЛС-05 - 52/24.10.2024 г. от ИЕМПАМ към 24.10.2024 г. д-р Делка Салкова има двадесет години и девет месеца стаж по специалността, считано от 01.01.2004 г.

2. Съответствие на подадените документи и материали на кандидата с изискуемите съгласно Правилника за РАС в ИЕМПАМ-БАН

При проверката на представената за конкурса документация се установява пълно съответствие с изискващите се документи, според Правилника за развитие на академичния състав в ИЕМПАМ-БАН. Материалите на д-р Делка С. Салкова са подредени по 14 показателя както на хартиен, така и електронен носител. Прави впечатление, че те са прецизно комплектувани, според установения за подобни процедури ред и са описани разбираемо. Като основание за реферирание, приложените копия от документи по разделите съответстват на описанието и са номерирани и подредени адекватно.

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

Към този показател може да се причисли представеният списък от д-р Делка Салкова от 8 лекции за заболявания по пчелите, изнасяни през годините пред специалисти пчелари. Въпреки че това не е изискуем критерий за израстването на кандидати за академични звания в ИЕМПАМ-БАН и може да се възприеме, че тя трупа опит в тази насока. За този показател може да се съди и косвено от нейното участие в общо 42 научни школи и форуми, конференции, курсове и другите форми на подготовка и отчетност от кредитната система за научно развитие, което установява покриване на критерия в най-обща степен.

4. Оценка на наукометричните показатели на кандидата:

4.1. Участие в научни, научно-приложни и образователни проекти

Д-р Делка Салкова има приложена справка за участие през периода на научната реализация общо в 12 научни проекта, от които е била Ръководител на 3 по ЕБР, в други 5 проекта на Института има съучастие, а в 4 външни проекта има участие. Има също регистрации и участия в 57 научни форума у нас и в чужбина, за някои от които има присъдени сертификати и грамоти. В

тематиките на всички тях личи паразитологичната насока и компетенции, които очертават необходимостта от нейното участие. Прави много добро впечатление, че научните проекти са подготвени и се изпълняват от екипи от специалисти в България и/или чужбина с различни научни специалности и квалификация, което говори и за възможностите на д-р Д. Салкова да работи в екип и да допринася за реализиране на по-мощабни интердисциплинарни изследвания.

4.2. Характеристика на публикуваните научни резултати

В документите по конкурса е д-р Д. Салкова е приложила справка за съответствие на точките с Националните минимални наукометрични изисквания (НМНИ), от която се вижда, че при изискваем минимум по показателите А, В, Г и Д от 400 т., тя е натрупала общо **516,90** т., които разпределени по съдържание са както следва:

1. По показател А, тя има защитена дисертация в същата специалност на конкурса за „доцент“ (темата и данните за нея са отразени по-горе) и приемам свързани с нея 10 научни публикации, чрез което изпълнява с **50** т. НМНИ.

2. По показателите в група В при изискване 100 т., д-р Д. Салкова представя за В4 - 10 публикации, с еквивалент на хабилитационен труд (монография), което дава общо **130,95** точки. От тези статии 3 бр. са от Q1, 2 бр. са от Q2, 1 бр. е от Q3, и 2 бр. са от Q4. Тематиките на статиите са посветени на основното направление, което д-р Д. Салкова и секцията „Експериментална паразитология“ разработват от много години, а именно изследвания на вирусни и паразитни заболявания и взаимоотношението паразит-гостоприемник, кондиционалното състояние на животните и пчелите. Това очертава нейното професионално направление и научната специалност, по която тя има компетенции на изграден специалист - паразитолог.

3. По показателите от група Г, за които НМНИ е 200 т., тя има отразени общо със закръгляне до цяло число **231** т., като от Г7 - статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация са получени съответно 100,41 т., а от Г8 - статии и доклади, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове има 130,54 т. Всичките тези статии имат паразитологична насока и с публикуването им специализираната общност ги приема и признава научната стойност на получените данни и тяхната достоверност и значимост, което подчертава и ролята за това на д-р Д. Салкова.

4. По наукометричните показатели от раздел Д, касаещ цитиранията на кандидатката, при НМНИ от 60 т., тя събира посочения резултат от показател Д13 - цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация. В справката за конкурса са представени откритите в световните бази данни цитирания на 3 научни труда с участието на д-р Д. Салкова. Според тях е видно, че тя има 7 цитирания (без самоцитирания) и са в международни научни издания, с което събира **105 т.**, като държа да подчертая, че те са за последните 3 години. Това е отражение на съвременната актуалност на научните разработки и международния интерес към съответните паразитологични изследвания и резултатите в публикациите на д-р Д. Салкова.

Към тези характеристики на публикационната дейност на д-р Д. Салкова, следва да се отбележи, че тя е постигнала общ импакт фактор 16,681, при което индивидуалният IF е 2,67, а h-index е 2.

Като препоръка си позволявам да отбележа, че кандидатката за конкурса следва да разработи и публикува монографичен труд, с който ще очертае своята роля на учен и специалист с очертан профил и направление.

4.3. Приноси в трудовете на кандидата (научни, научно-приложни, приложни)

От приложените материали и тематиката на публикуваните трудове, може да се прецени, че научните приноси на д-р Д. Салкова са главно в четири насоки.

Към първата насока са приноси свързани с развитието на нематода *Meloidogone arenaria* и инвазията с него по доматените растения, като е проследено състоянието на биологичния цикъл на паразита, както и въздействието върху растенията при третиране с адаптоген.

Втората насока е във връзка с проучвания на разпространението, диагностиката и профилактиката на основните видове патогени (паразитни, вирусни, бактериални и гъбични), генетично разнообразие и произхода на патогенните причинители при медоносната пчела; нейния метабаркодинг на чревния микробиом, хигиенното поведение и ролята на пчелите, като биоиндикатор на стопански значими заболявания.

Третата насока е във връзка с разпространението, диагностиката, профилактиката и лечението на актуални паразитози при диви и домашни животни, и прилагането на някои противопаразитни средства.

Четвъртата насока е свързана с провеждането на молекулярно-филогенетични и генетични изследвания на местни породи животни, което води до запазване на наличното биоразнообразие и популационната структура при съществуващите бащини линии на арабски коне, както и на

някои автохтонни породи кози и овце.

Общо приносите и в четирите насоки са оформени като оригинални, и потвърдителни, и във връзка с тях са представени съответни препоръки за практиката, които може да се възприемат по същество и са свързани с преките научни резултати и изводи от публикациите. Във връзка с унифициране на данните и тяхното по-стройно подреждане, те може да бъдат класифицирани в зависимост от типа им: с научно-теоретичен, научно-приложен и/или с методичен характер.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Представените по конкурса материали и документи са в пълно съответствие с Единните държавни изисквания, Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в БАН и Закона за развитие на академичния състав в Република България.

Въз основа на общото описание на представените материали и покритите НМНИ за всяка една отделна група показатели, както и общо получените високи наукометрични данни, които превишават НМНИ, за професионалното научно направление на конкурса, и на основание на показаните научни резултати и приноси, давам положителна оценка, и смятам че кандидатката отговаря комплексно на изискванията за заемане на академичната длъжност „ДОЦЕНТ“, и затова с пълна убеденост призовавам уважаваните членове на Научното жури да подкрепят моя положителния вот и предлагам д-р Делка Салкова Салкова, двм, да бъде избрана за „ДОЦЕНТ“ в научната област 6. “Аграрни науки и ветеринарна медицина”, професионално направление 6.4 “Ветеринарна медицина“, по научната специалност „Паразитология и инвазионни болести на животните и човека“ за нуждите на секция „Експериментална паразитология“ при ИЕМПАМ-БАН, и да бъде предложена пред Научния съвет на ИЕМПАМ-БАН за утвърждаване.

Подпис на рецензента:
/проф. д-р Е. Сапунджиев, двмн/

Рецензията е изготвена на: 14.01.2025 г.